

N:o 34.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående ordnandet af pensionsförhållandena vid intendenturcorpsen; gifven Stockholms slott den 26 januari 1894.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvärens ärenden denna dag, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

att fältintendenter, intendenter och förvaltare vid intendenturcorpsen må få förklaras berättigade att, under de vilkor i öfrigt, som för åtnjutande af fyllnadspension finnas stadgade uti nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 angående ny pensionsreglering för armén, vid fyllda 60 lefnadsår tillträda den dem enligt samma cirkulär tillkommande pension.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR

Axel Rappe.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott den 26
januari 1894.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Rappe yttrade:

På förslag af generalintendenten behagade Eders Kongl. Maj:t genom nådig proposition den 17 februari 1893 föreslå nämnda års Riksdag att medgifva, att fältintendenter, intendenter och förvaltare vid intendentur-corpsen måtte få förklaras berättigade att under de vilkor i öfrigt, som för åtnjutande af fyllnadspension funnes stadgade uti nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 angående ny pensionsreglering för armén, vid fyllda 60 lefnadsår erhålla dylik pension.

Den gjorda framställningen afsåg alltså icke att åt de omnämnda tjänstemännen vid den nya intendenturcorpsen utverka rätt till fyllnadspension. En dylik framställning var ej heller af nöden, ty då, jemlikt första punkten i de af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen antagna nya grunderna för pensioneringen af arméns befäl med vederlikar, pension enligt nämnda grunder tillkommer de till armén hörande embets- och tjänstemän af militär-, läkare- och civilstaterna, följde det af sig sjelf, att tjänstemännen vid ifrågavarande nya civilmilitära corps i och med sin anställning vid densamma blefvo berättigade till fyllnadspension, och den enda fråga, som beträffande deras pensionsförhållanden återstod att reglera, var den rörande åldern, då nämnda rättighet skulle inträda. Några tjänstebefattningar med de i staten för intendenturcorpsen förekommande benämningar funnos nemligen ej, då de nya pensionsgrunderna af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen antogos, och följaktligen kunde dessa grunder, i hvilka pensionsåldern för alla *då* vid armén anställda tjänstemän noggrant angafs, icke heller innehålla något om de nya tjänstemännens pensionsålder. Det var bestämmelser derom, som med omförmälda proposition åsyftades.

Första Kammaren biföll Eders Kongl. Maj:ts framställning, hvaremot Andra Kammaren afslog densamma; och förklarade Riksdagen med anledning deraf i underdånig skrifvelse den 5 maj 1893, att, jemlikt 63 § riksdagsordningen, frågan för 1893 års riksdag förfallit.

Af hvad jag inledningsvis yttrat torde emellertid framgå, att beslut i saken måste fattas. Rättighet till fyllnadspension tillkommer obestriddigen ifrågavarande tjänstemän, hvilka numera jemväl blifvit delaktige i arméns pensionskassa, och uppenbarligen kan under sådana förhållanden frågan, *när* denna rättighet skall inträda, icke lemnas oafgjord. Jag anser mig därför böra hos Eders Kongl. Maj:t hemställa, att proposition i ämnet måtte till nu pågående Riksdag varda å nyo aflåten; och har jag dervid ingen anledning att frångå de åsigter rörande pensionsåldern för meranämnda tjänstemän, som jag i mitt underdåniga anförande till statsrådsprotokollet den 17 februari 1893, då ärendet senast föredrogs, hade tillfälle uttala.

Hvad först angår den talrikaste gruppen af de nya tjänstemännen, intendenterna, måste ihågkommas, att de i allo skola öfvertaga de åligganden, som för närvarande tillkomma de på de olika regementenas stater anställda regementsintendenterna, hvadan, och då för dessa senare tjänstemän pensionsåldern är bestämd till 60 år, något skäl att för intendenterna fastslå en annan och högre pensionsålder så mycket mindre förefinnes, som regementsintendenterna redan nu blifva berättigade till

pension icke mindre än 10 år senare än de militära gradkamraterna och skilnaden emellan dessa tjänstemäns uppgifter i fält ingalunda är så stor, att ett ytterligare framflyttande af pensionsåldern för intendentur-tjänstemännen kan vara att förorda. Det torde tvärt om, derest man gör sig reda för den betydelsefulla roll, som i fråga om fälthärens operationer tillkommer fältförvaltningen, och de stora fordringar på såväl fysisk rörlighet och uthållighet som kraftigt initiativ, hvilka i vår tids massarméer måste ställas på de förvaltande organen vid trupperna, kunna ur mer än en synpunkt ifrågasättas, om ej nu gällande pensionsbestämmelser, hvarigenom möjliggöres att personer om ända till 63 års ålder måste användas i aktiv förvaltningstjänst vid de olika i fält opererande härafdelningarna, måhända kunde tarfva ändring i syfte att något sänka denna ålder. Derom kan emellertid ej nu vara tal, men å andra sidan måste jag på det kraftigaste afstyrka hvarje åtgärd, som kan leda till höjande af de till tjänstgöring i fälthären afsedda intendenternas ålder. Förglömmas måste ej heller; att om man fäster sig endast vid de tjänstemän, som hafva att bestrida intendenturgöromålen vid arméns lägsta sjelfständiga truppförband, regementena och corpserna, 1892 års urtima Riksdags beslut medfört en minskning i utgifterna för intendenturpersonalens pensionering. Regementsintendenterna, hvilka äro berättigade till ett ålderstillägg, åtnjuta nemligen såsom följd deraf i pension och fyllnadspension 2,640 kronor, under det att motsvarande pensionsförmån för de tjänstemän, intendenterna af första och andra klassen, som i mån af intendenturcorpsens uppsättande skola träda i regementsintendenternas ställe, uppgår till allenast 2,240 kronor resp. 1,440 kronor.

Hvad vidare beträffar den andra stora grupp af tjänstemän vid intendenturcorpsen, förvaltarne, om hvilkas pensionsålder nu är fråga, torde hvad jag nyss yttrade beträffande den för intendenterna erforderliga rörlighet och uthållighet i fysiskt afseende ega tillämplighet jemväl på förstnämnda tjänstemän. Äfven deras tjänstgöring är af beskaffenhet att icke kunna anförtros åt personer, som närma sig den högre åldern med dess bräckligheter och försvagade kroppskrafter. Deremot kan ej nekas, att såsom följd af dessa tjänsters inrättande statsverkets pensionsutgifter komma att ökas. Nuvarande förrådsförvaltare äro nemligen i regeln underofficerare på stat, som sålunda vid afskedstagandet komma i åtnjutande af den för redan vid armén befintliga underofficerare bestämda pension. En och annan förrådsförvaltare, som ej varit underofficer på stat, har emellertid redan nu, på särskild framställning af Eders Kongl. Maj:t, fått sig af Riksdagen tillerkänd pension på indragingsstat.

Hvad slutligen angår de 9 fältintendenter af första och andra klassen, som vid intendenturcorpsen skola anställas och som, på grund af stadgandena i ofvannämnda pensionsgrunder, komma att pensioneras som öfverstelöjtnanter och majorer, motsvaras, såsom väl är bekant, deras befattningar icke af någon förut vid armén befintlig beställning. Att i följd af dessa befattningars inrättande statsverkets pensionsutgifter komma att ökas, måste således medgifvas, men med afseende å befattningarnas fåtalighet torde emellertid den deraf föranledda förhöjda kostnad för armébefällets pensionering ej blifva af den betydighet, att för dess skull något afsteg bör göras från hvad ur andra synpunkter måste betecknas såsom det rätta i fråga om dessa tjänstemäns pensionsålder. Äfven de skola nemligen åtfölja trupperna i fält, och i stort sedt torde deras göromål föga komma att i fråga om kroppsansträngningar och fysiska umbäranden skilja sig från intendenternas. Framför allt torde den jemförelse, man vid riksdagen gjort emellan den kommenderande generalens och fältintendentens uppgifter i fält och som åberopats såsom skäl för att beträffande pensionsåldern likställa dessa båda tjänstemän, vid närmare öfvervägande befinnas sakna berättigande. Innehafvarne af svenska arméns nio generalsbefattningar torde, just med anledning af dessa befattningars ringa antal, samtligen få sig i fält tilldelade befälsplatser af den beskaffenhet, att de kunna behörigen fyllas jemväl i det fall, att mot den kroppsliga rörligheten och uthålligheten skulle vara något att erinra. Detta förhållande är anledningen till att man tilltrott sig kunna bestämma pensionsåldern för generalspersoner till 65 år, men det nämnda skälet träffar ingalunda in på fältintendenterna, hvilka, såsom af jemförelsevis underordnad rang, ej torde under fälttjänstgöring komma i tillfälle att förskaffa sig de relativa bekvämligheter, som helt naturligt följa med den kommenderande generalens eller den högste vapenchefens ställning, och deras göromål äro i hvarje fall af den beskaffenhet, att de svårligen låta sig utföras af en person med genom hög ålder försvagade kroppskrafter.

Dessutom måste ihågkommas, att vid bestämmande af pensionsåldern såväl för fältintendenterna som för öfrige intendenturtjänstemän tvenne ej inom riksdagen särskildt beaktade förhållanden spela en mycket stor roll. *Dels* hafva nemligen i följd af den utaf 1892 års urtima Riksdag vidtagna inskränkningen i de högre intendenturtjänstemännens antal befordringsförhållandena vid corpsen blifvit så ogynsamma, att det med skäl kan befaras, att, om genom förhöjd pensionsålder för de äldre tjänstemännen utsigterna till befordran än ytterligare förringas, den redan nu med stor svårighet försiggående rekryteringen af corpsen skall visa

sig omöjlig eller åtminstone gifva resultat, som ur ingen synpunkt kunna för det viktiga förvaltningsväsendet vid armén anses tillfredsställande, och *dels* är det uppenbart, att i samma mån pensionsåldern för corpsens tjänstemän höjes, i samma mån skall dess mobiliseringsförmåga minskas. De afskedade intendenturtjänstemännen skulle nemligen, liksom annan vid armén anställd personal, jemväl efter afskedstagandet stå till krigsstyrelsens förfogande i händelse af krig och större rustningar, och den ofta och med rätta af vederbörande myndigheter framhållna omständigheten, att den nuvarande anordningen af arméns pensionsväsende har till uppgift icke endast att försäkra arméns tjänstemän om ett måttligt underhåll för ålderdomen, utan måhända i ännu högre grad att åt armén skapa en pålitlig befälsreserv, torde för ingen af arméns truppförband eller corps er ega så stor betydelse som just för intendenturcorpsen. Mera än någon annan af arméns öfriga formationer måste den nemligen vid mobilisering taga i anspråk arbetskrafter, som ej i fred stå till corpsens disposition, och det kan under sådana omständigheter ej vara för corpsen likgiltigt, om den genom höjande af pensionsåldern för samtliga intendenturtjänstemän från 60 till 65 år skulle gå i mistning af 5 årsklasser dylika tjänstemän, helst den intendenturpersonal, som sålunda skulle frångå corpsen, genom långvarig anställning i densamma och derunder vunnen erfarenhet förvärfvat egenskaper, hvilka göra den särskildt lämplig för de olika uppgifter, som vid mobilisering skulle tilldelas den.

Under åberopande af hvad jag sålunda anfört får jag alltså hemställa, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att medgifva, att fältintendenter, intendenter och förvaltare vid intendenturcorpsen må få förklaras berättigade att, under de vilkor i öfrigt, som för åtnjutande af fyllnadspension finnas stadgade uti nådiga cirkuläret den 22 juni 1877 angående ny pensionsreglering för armén, vid fyllda 60 lefnadsår tillträda den dem enligt samma cirkulär tillkommande pension.

Hvad föredragande departementschefen sålunda yttrat och hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, uppå tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle proposition till Riksdagen aflåtas af den lydelse bilagan litt. A vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Erik Bredberg.